

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยการ
ใช้แบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความเป็นไปได้ของรูปแบบโครงการ การจัดบริการ
สำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดชวชนพลู และขอความคิดเห็นในการจัดรูปแบบบริการ
โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. หัวหน้าครอบครัว
2. ผู้นำหรือกรรมการชุมชน
3. เจ้าหน้าที่สำนักการศึกษา
4. เจ้าหน้าที่ สำนักสวัสดิการสังคม
5. เจ้าหน้าที่อนามัย (พยาบาลและพี่เลี้ยงเด็ก)
6. เจ้าหน้าที่เขต (ศึกษานิเทศก์ เขต และหัวหน้าหมวดพัฒนาชุมชน)

ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage
Sampling) ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกชุมชน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random
sampling) (56:80) โดยเลือกเอาเฉพาะชุมชน ที่อยู่ในโครงการปรับปรุงยกระดับใน
ชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งกรุงเทพมหานครมีแผนที่จะปรับปรุง ยกระดับชุมชน
แออัด ร่วมกับการเคหะแห่งชาติ และอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพ
มหานคร จำนวน 11 ชุมชน คือ

1. ชุมชนท่าเรือคลองเตย เขตพระโขนง
2. ชุมชนชอยอ่อนนุช เขตพระโขนง
3. ชุมชนบริเวณวัดแก้วคันทร เขตคลองสาน
4. ชุมชนวัดมะกอก(กลุ่มหลังแฟลทชอยลือชา กลุ่มหลังวัดและกลุ่มชอยสุขสวัสดิ์) เขตพญาไท
5. ชุมชนหลังตลาดเจริญนคร เขตคลองสาน
6. ชุมชนชอยสวนพฤกษ เขตยานนาวา
7. ชุมชนของนนทรี เขตยานนาวา
8. ชุมชนวัดราชบุรณะ เขตราชบุรณะ
9. ชุมชนวัดบางไส้ไก่ (หลังวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา) เขตธนบุรี
10. ชุมชนวัดสุคันธาราม เขตกุสุมาลย์
11. ชุมชนพัฒนาใหม่คลองเตย เขตพระโขนง

2. การเลือกกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในชุมชน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท

(Stratified Random Sampling) โดยจำแนกความบทบาทของกรรเป็นสมาชิกในชุมชน และเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการ สำหรับเด็กปฐมวัย ใ้ตัวอย่างประชากรดังนี้

- 2.1 หัวหน้าครอบครัว ในชุมชนแออัดกรุงเทพมหานคร
- 2.2 ผู้นำหรือกรรมการชุมชนในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร
- 2.3 เจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (ครูใหญ่และครูโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ)
- 2.4 เจ้าหน้าที่สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร (นักสังคมสงเคราะห์)
- 2.5 เจ้าหน้าที่สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร (พยาบาลหัวหน้าศูนย์ และที่เลี้ยงเด็กในศูนย์)
- 2.6 เจ้าหน้าที่เขตกรุงเทพมหานคร (ศึกษานิเทศก์และหัวหน้าหมวดพัฒนาชุมชน)

3. การเลือกจำนวนบุคคลในกลุ่ม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
(Simple Random Sampling) ใดมากที่สุดนี้คือ

3.1 หัวหน้าครอบครัว ชุมชนละ 4 คน รวม 11 ชุมชน จำนวน
44 คน

3.2 ผู้นำหรือกรรมการชุมชน ชุมชนละ 2 คน รวม 11 ชุมชน
จำนวน 22 คน อัตราส่วนระหว่าง ผู้นำหรือกรรมการชุมชน : หัวหน้าครอบครัว เท่ากับ
2 : 4

3.3 เจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษา คือครูใหญ่ และครูในโรงเรียน
สงเคราะห์เคลื่อนที่ 5 โรงเรียน จำนวน 10 คน คือ

3.3.1 โรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ คลองเตย จำนวน
2 คน

3.3.2 โรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ ชองนมตรี จำนวน 2 คน

3.3.3 โรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ ประชาชื่น จำนวน
2 คน

3.3.4 โรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่วัดกรรมฐานจำนวน
2 คน

3.3.5 โรงเรียนเคลื่อนที่วัดบางน้ำชัน จำนวน 2 คน
รวมทั้งหมด จำนวน 10 คน

อัตราส่วนระหว่างครูใหญ่ : ครูในโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ เท่ากับ 1 : 1)

3.4 เจ้าหน้าที่สำนักสวัสดิการสังคม ของกรุงเทพมหานคร จำนวน
8 คน

3.5 เจ้าหน้าที่อนามัย คือพยาบาล ซึ่งเป็นหัวหน้าศูนย์อนามัยทุกศูนย์
จำนวนศูนย์ ละ 1 คน รวม 14 คน และพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์ ศูนย์ละ 2 คน รวม 28 คน
รวมเจ้าหน้าที่อนามัยทั้งหมด จำนวน 42 คน อัตราส่วนระหว่างพยาบาล : พี่เลี้ยงเด็ก
เท่ากับ 1 : 2

3.6 เจ้าหน้าที่เขต คือศึกษานิเทศ และหัวหน้าหมวดพัฒนาชุมชน
ทุกเขต ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 24 เขต แยกเป็นศึกษานิเทศ 24 คน และ

หัวหน้าหมวดพัฒนาชุมชน 24 คน รวม จำนวน 44 คน รวมทั่วเองประชากรทั้งหมด
174 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาคนควาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และรูปแบบการบริการสำหรับเด็กปฐมวัย จากเอกสาร วารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งมูลนิธิและหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วไ้จัดขึ้น โดยเฉพาะในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร

2. สร้างรูปแบบโครงการการจัดบริการ สำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัด ขอบสวนผล ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ลักษณะของโครงการ นโยบายในการดำเนินงาน วิธีในการดำเนินงาน บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ การอบรม หลักเกณฑ์ในการรับเด็ก กิจกรรม การติดตามและประเมินผล ประโยชน์

3. สร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราว

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นรูปแบบของการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย ในชุมชนแออัด ขอบสวนผล ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ลักษณะของโครงการ นโยบายในการดำเนินงาน วิธีดำเนินงาน บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ การอบรม หลักเกณฑ์ในการรับเด็ก กิจกรรม การติดตามและประเมินผล ประโยชน์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบในตอนที่ 1 ซึ่งแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับคือ เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย และขอเสนอแนะ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดรูปแบบเกี่ยวกับปัญหาในการจัดศูนย์เด็กเล็กในชุมชนแออัด และความเหมาะสมในการนำไปใช้

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา การใช้ภาษา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับประชาชนในชุมชนแออัด บ่อนไก่ ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 8 คน และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจำนวน 7 คน รวม 15 คน เพื่อหาความเป็นไปได้ของรูปแบบจำลองที่สร้างขึ้น แล้วนำผลการทดลองมาใช้ปรับปรุงแบบสอบถาม ให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามไปจำนวน 174 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 167 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และการประเมินค่าความเป็นไปได้ของรูปแบบ วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ เสนอเป็นรูปตารางประกอบความเรียง
2. รวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเป็นไปได้ของรูปแบบ และข้อเสนอแนะในการจัดรูปแบบ มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบที่เสนอไว้ให้สมบูรณ์
3. เสนอรูปแบบโครงการการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัด ขอยสวนพลู กรุงเทพมหานคร ฉบับสมบูรณ์ ในหัวข้อ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ลักษณะของโครงการ นโยบายในการดำเนินงาน วิธีดำเนินการ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ การอบรม หลักเกณฑ์ในการรับเด็ก กิจกรรม การติดตามและประเมินผล และ ประโยชน์